

**СРПСКА
СРЕДЊОВЕКОВНА
УМЕТНОСТ**

❖ Крај 12. века – прве деценије 15. века

Према **начину зидања**, постоје три стилске групе:

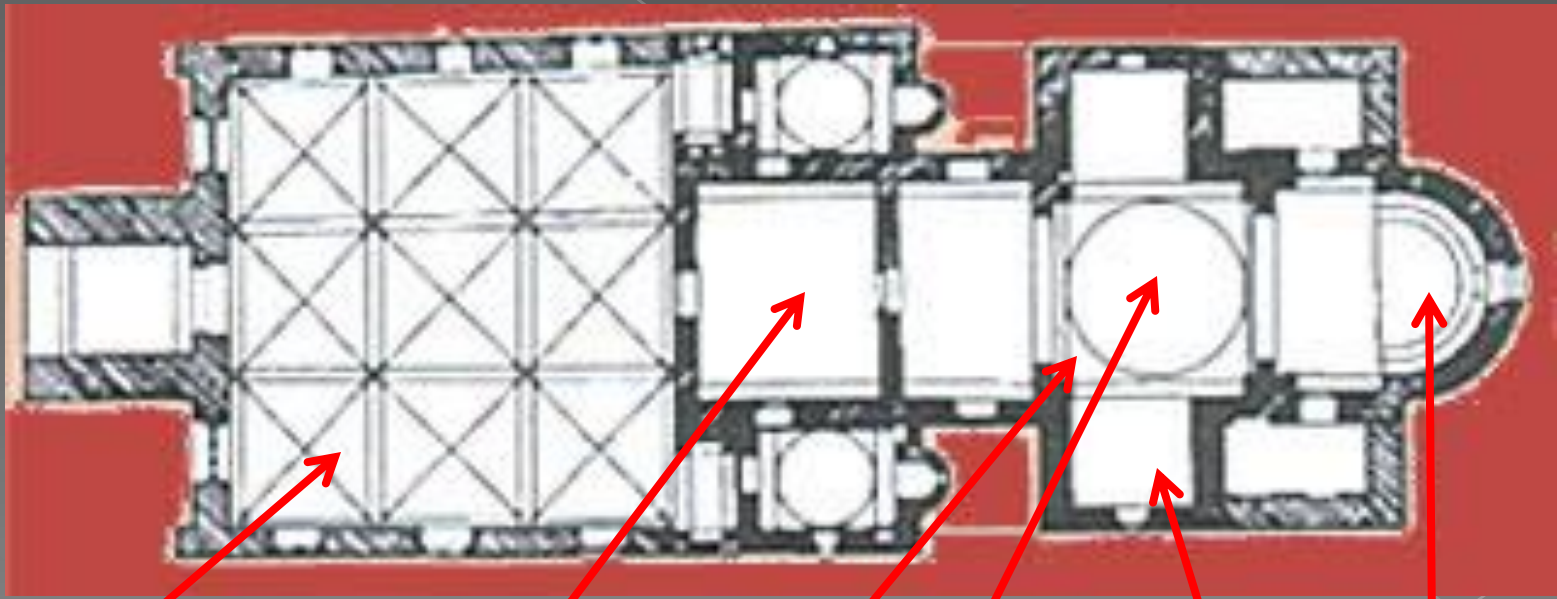
1. Рашка стилска група
2. Византијска стилска група
3. Моравска стилска група

Рашка стилска група

- ❖ Крај 12. века – прве деценије 13. века
- ❖ Српска држава постигла политичку самосталност и црквену независност
- ❖ Уметност је под утицајем Запада /Романика, Готика/ и Истока /Византије/

Архитектура

- ❖ Сви српски средњовековни владари градили цркве као своје задужбине или гробнице
- ❖ Грађевине у основи – једнобродне са куполом
- ❖ Фасаде омалтерисане, окречене или обложене плочама углачаног мермера

спољна припрата

припрата

наос

купола

капела

апсида

Најпознатије цркве:

1. Студеница
2. Жича
3. Милешева
4. Сопоћани
5. Морача
6. Градац
7. Дечани

Студеница /Немања 1191./

Жича / Стефан Првовенчани 1215./ код Краљева

Милешева /краљ Владислав 1234./ код Пријепоља

Сопоћани /Урош I 1255./ код Новог Пазара

Морача /кнез Стефан 1252./

Градац /Јелена Анжујска 1270/ код Рашке

Дечани /Стефан Дечански и Душан 1335./код Пећи

Вајарство

- ❖ Декорисе портале, прозоре и капителе стубова
- ❖ Рађено у облику дубоког рељефа
- ❖ Представљен биљни и животињски свет

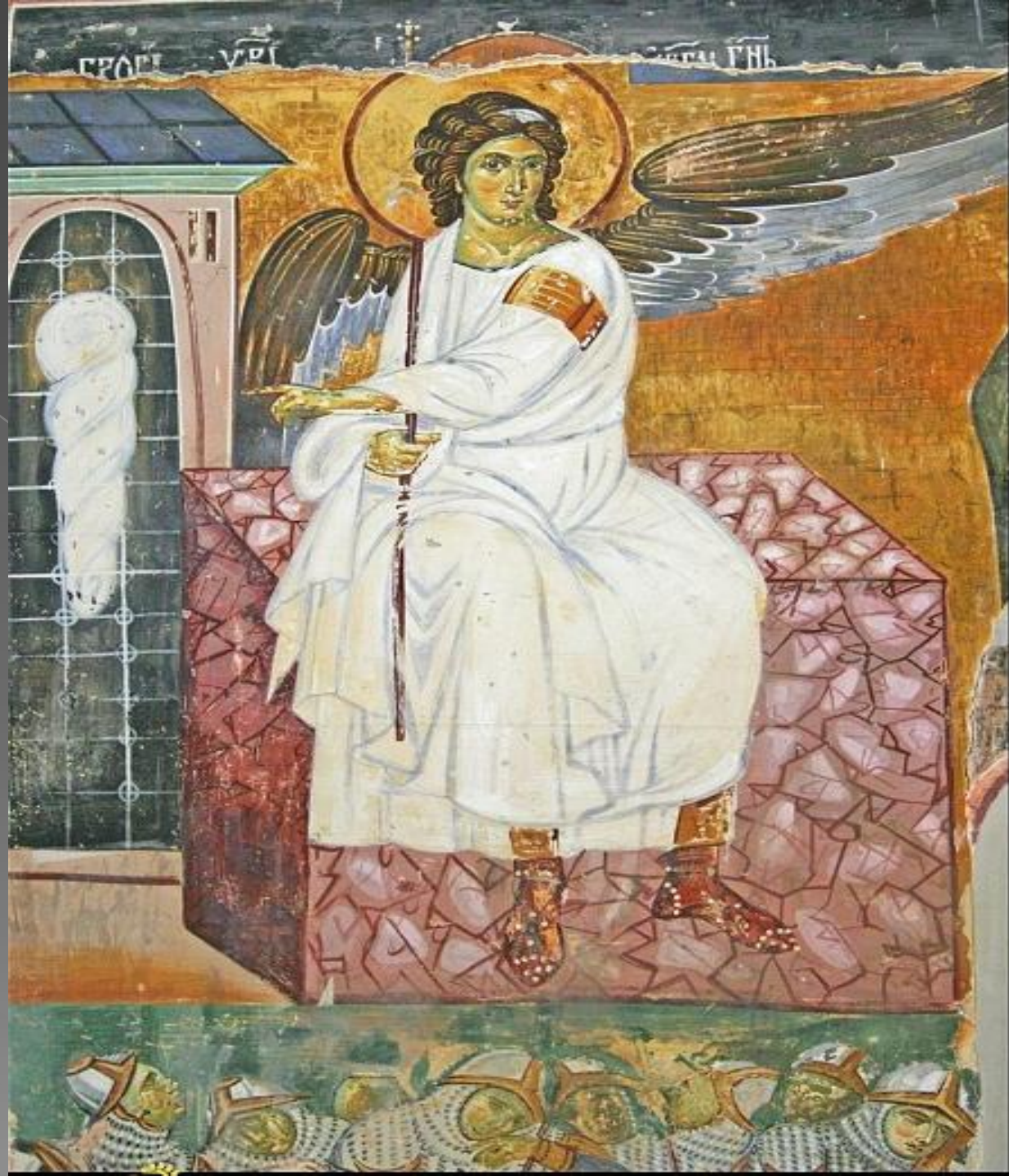

Сликарство

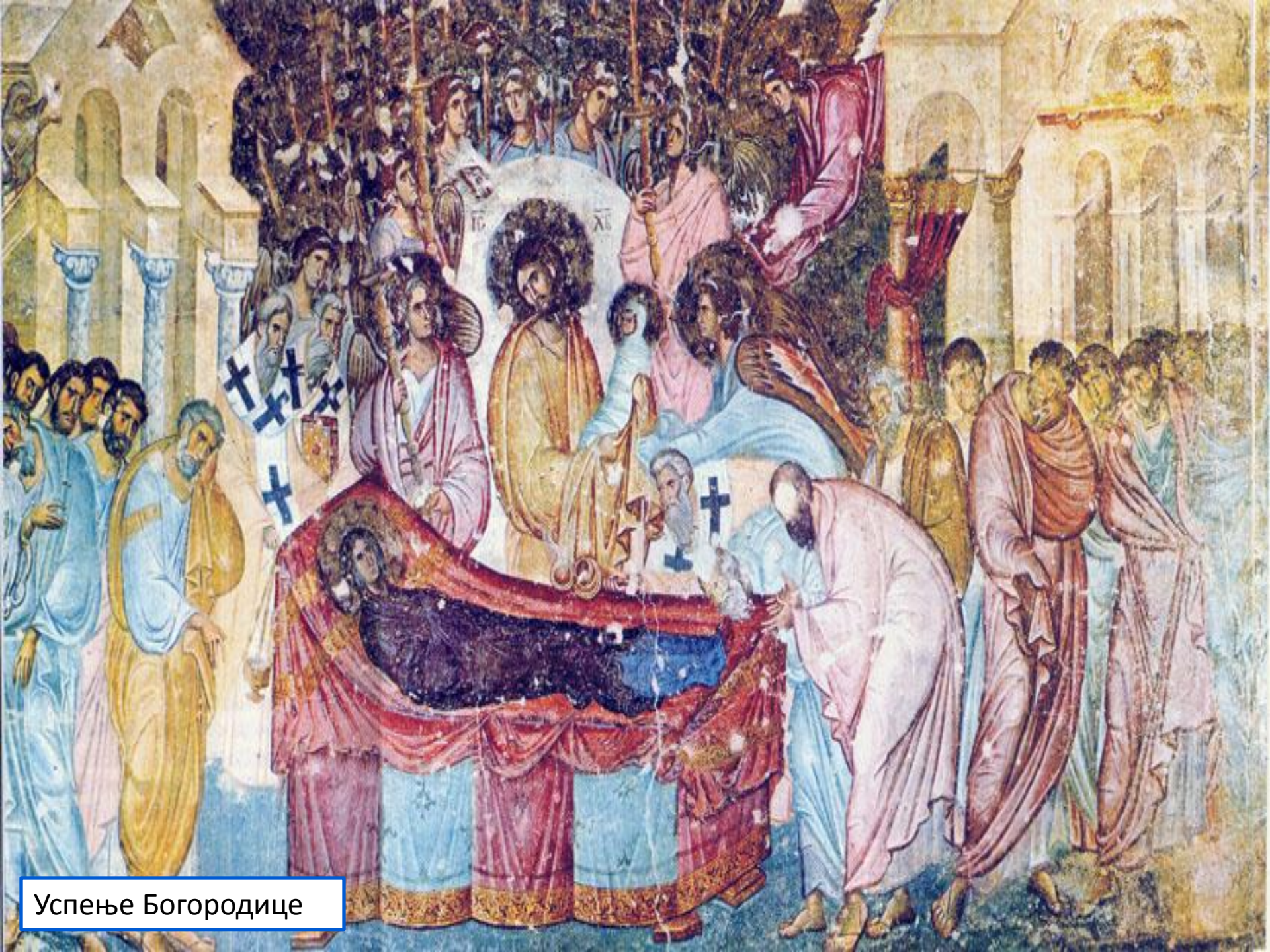
- ❖ **Монуменално** по изразу
- ❖ Унутрашњу декорацију чине фреске */ал фреско/* великог формата
- ❖ Тематика – главни догађаји из Новог Завета
- ❖ Људска фигура има лепе пропорције, мирне и узджане покрете, драперија у слободним наборима пријања уз тело
- ❖ Плаве и златне позадине
- ❖ Најлепше фреске
  - Распеће /Студеница/
  - Мироносице на гробу Христовом /Милешева/
  - Успење Богородице /Сопоћани/

Распеће

Бели анђео

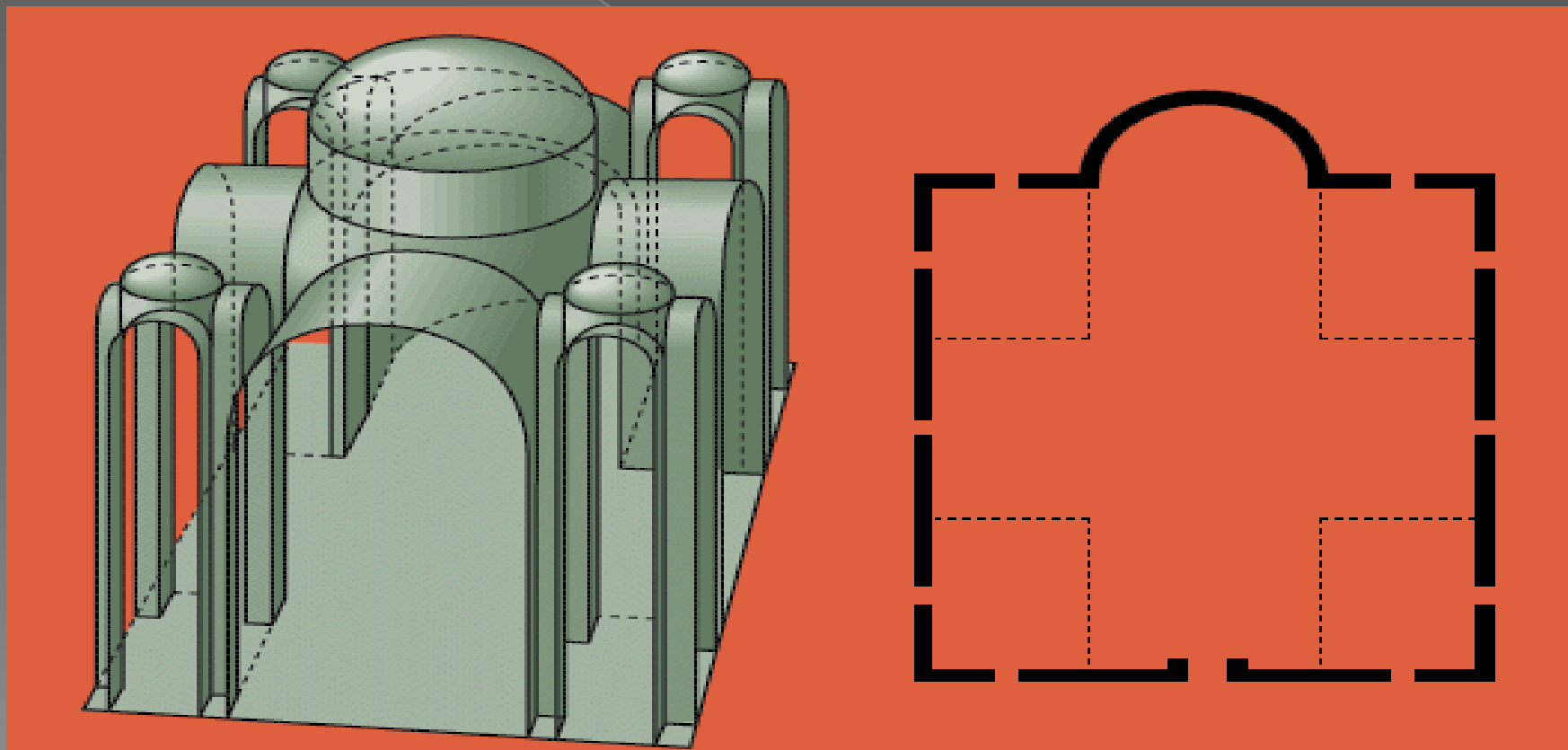
Успење Богородице

Византијска стилска група

- ❖ 1300 – 1371.
- ❖ Српска држава се преко Македоноје проширила до Егејског мора
- ❖ Уметност још више под утицајем Византије
- ❖ Група се деле на споменике настале на:
  - Косову и Македонији
  - Македонији
  - Ван територије Србије

Архитектура

- ❖ Грађевине у основи имају грчки крст уписан у квадрат са 1 или 5 купола
- ❖ Зидане наизменичним редовима камена, опеке и малтера /вишебојност фасаде/

Споменици Косова и Метохије

1. Богородица Љевишка
2. Грачаница
3. Пећка патријаршија

Богородица Љевишка /Милутин 1307./ Призрен

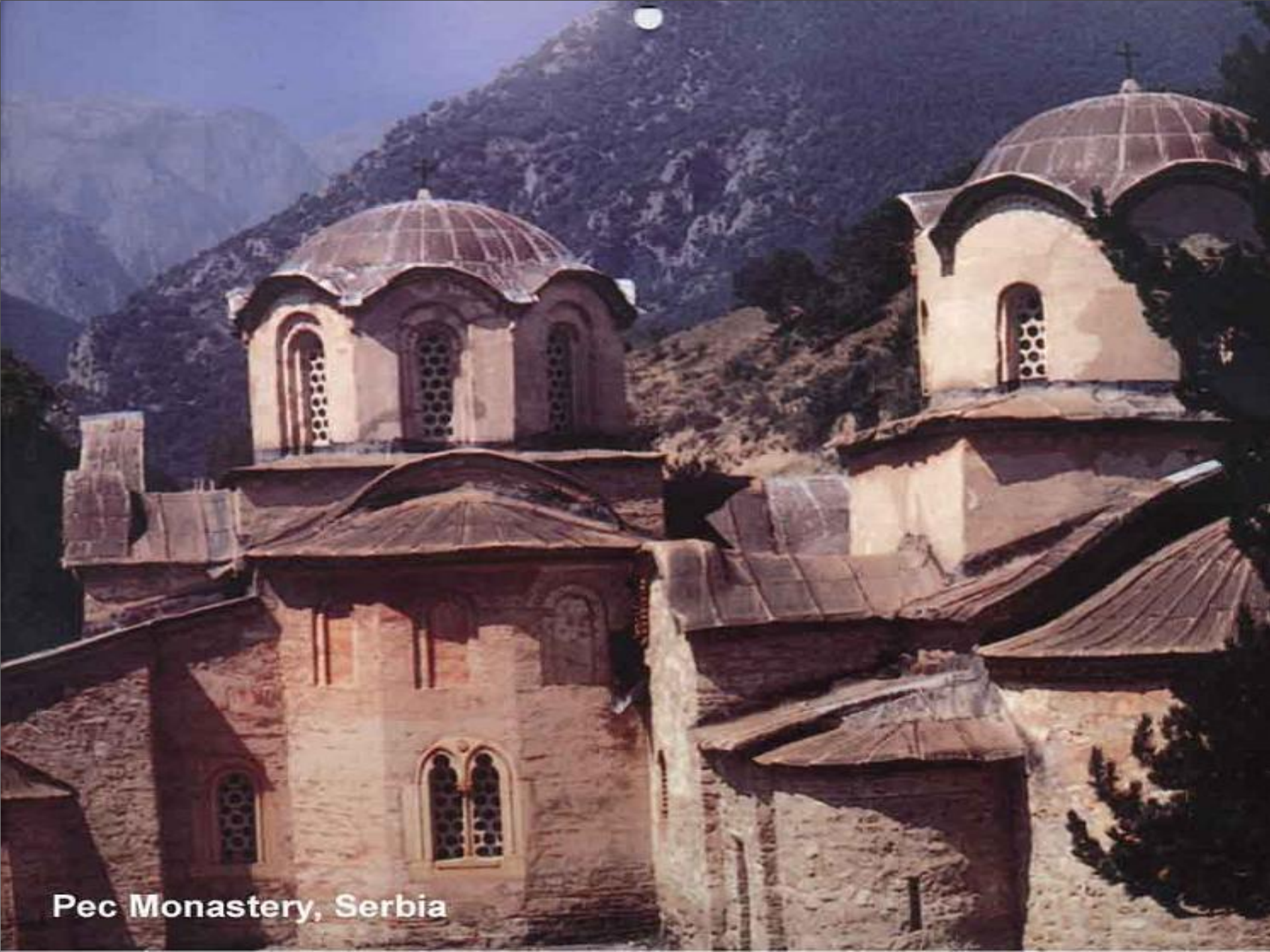
Грачаница /Милутин 1318./ Приштина

Пећка патријаршија

- ❖ Чине је три цркве:
  - Св.Апостоли –средишња
  - Црква св. Димитрија – северна
  - Црква Богородице – јужна
- ❖ Све три цркве имају заједничку припрату

Pec Monastery, Serbia

Лесново /Душан 1340./ Македонија

Црква манастира Хиландар /Милутин 1303./ Атос

Вајарство

- ❖ Присутно у мањем обиму због декоративности фасада
- ❖ Декорише портале и прозоре

Сликарство

- ❖ **Наративно** по изразу
- ❖ Везано за Милутимове дворске сликаре:
  1. Михаила
  2. Астрапу
  3. Еутихија
- ❖ Карактеристике : наративност, већи број фигура, наглашени покрети, драматичност...

ДОУКНИКЛЕПНИКЪ СЕСТИЩЕ ПЛА
НЫ КОЕ ИДЕХОМЪ Г

Крањева црква, Студеница

Св.Ђорђе, Старо Нагоричино

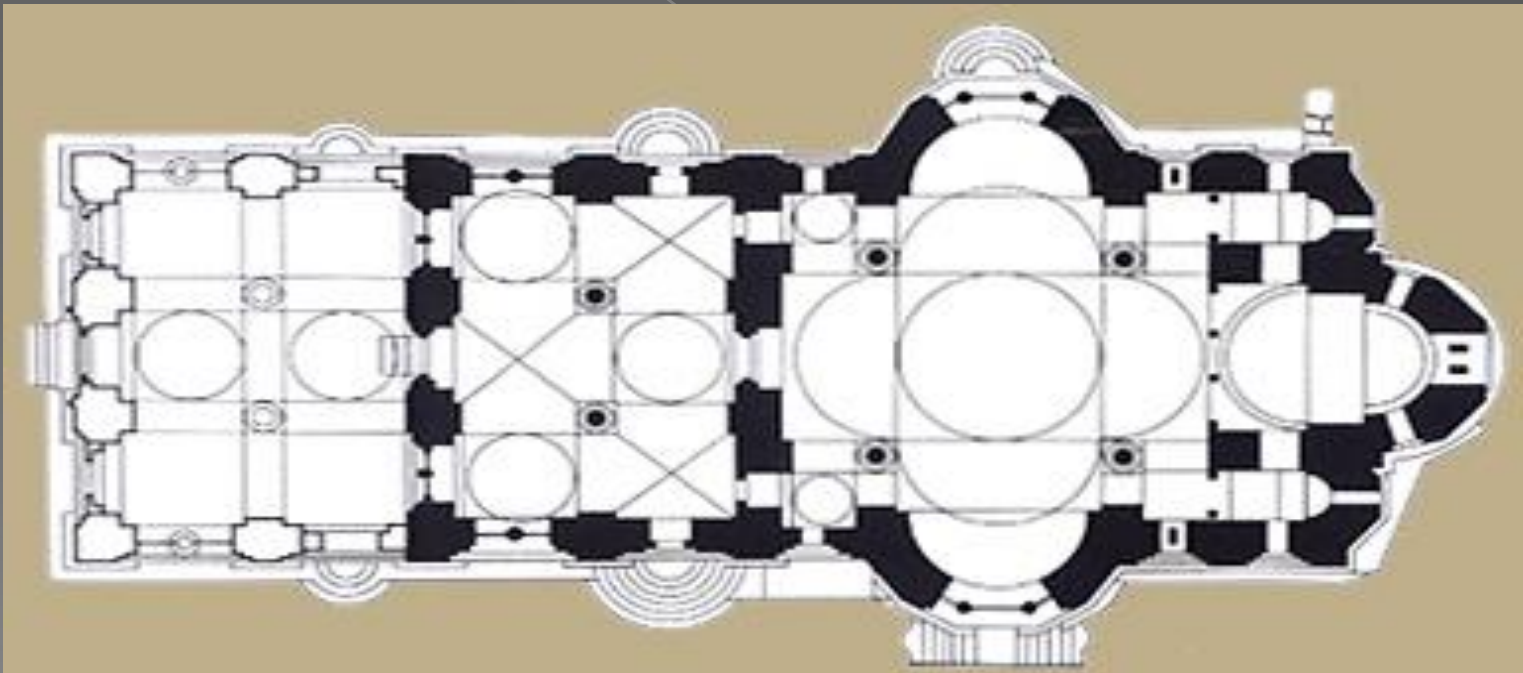

Моравска стилска група

- ❖ 1371 – 1459.
- ❖ Раздобље између овог и претходног обележила је инвазија Турака
- ❖ Кнежевина Лазара Хребељановића /Крушевац/, деспотовина Стефана Лазаревића /Београд/ и Вука Бранковића /Смедерево/ су стециште уметника

Архитектура

- ❖ Радили домаћи, мајстори користећи претходна искуства /Романика, Готика, Византија и источњачка архитектуре/
- ❖ Грађевине у основи имају триконхос са 1 или 5 купола
- ❖ Основна карактеристика – полихромија фасада

Најпознатије цркве:

- ❖ Лазарица
- ❖ Раваница
- ❖ Љубостиња
- ❖ Каленић
- ❖ Ресава (Манасија)

Лазарица /кнез Лазар 1370./ Крушевац

Раваница /кнез Лазар 1377./ Ђуприја

Љубостиња/кнегиња Љубица 1387./ Трстеник

Каленић /протодовијар Богдан 1417./ Трстеник

Ресава /деспот Стефан Лазаревић 1418./ Деспотовац

Вајарство

- ❖ Сачувано на порталима и прозорима
- ❖ Чини га плитак рељеф, увек бојен, орнаменталног карактера

Сликарство

- ❖ **Колористичко -декоративно** по изразу
- ❖ Људска фигура издужена, витка, одевена у раскошну одећу са много веза и накита
- ❖ Преовлађује црвена, зелена и плава боја са доста златних тонова

Ресава

Каленић

Раваница